แนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

The Guidelines to Develop Relationship Building between School and Communities of District Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai.

นางสาวพิมลมาศ มงคลการ
Pimonmat Mongkonkan
จารุนันท์ ขวัญแน่น
JARUNAN KHWANNAN
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
Kamphaengphet Rajabhat University
E-mail aoey.pimonmat@gmail.com

(**Received**: May 29, 2024/ **Revised**: June 17, 2024/ **Accepted**: August 29, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่า:

1) สภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย 1.1) สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 1.2) ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่โรงเรียนขาดการวางแผนและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนและขาดการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย คือ ผู้บริหารต้องมีการตั้งนโยบายในการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนอย่างชัดเจน มีการให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษาให้เข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีการดำเนินการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาในชุมชน และโรงเรียนควรใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ในการวิเคราะห์และสะท้อนผลการทำงานร่วมกันของโรงเรียนและชุมชน จัดให้มีการประชุมร่วมกันของโรงเรียน มูลนิธิ สมาคม หน่วยงานอื่น ๆ และชุมชน เพื่อให้มีความเข้าใจร่วมกันและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การบริหารการศึกษา; ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน; โรงเรียนมัธยมประจำตำบล

Abstract

The objectives of this research aimed 1) to study the condition and problems, 2) to compare the administrative conditions of relations between schools and communities of Secondary District Schools under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai, Sukhothai Province classified according to work experience.

The research findings indicated that:

1) Conditions and problems of relationships between schools and communities. of the district secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai. 1.1) Conditions of administration of relationships between schools and communities, under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai Province had overall at the highest level. 1.2) Problems in managing relationships between school and communities under The Secondary Educational Service Area Office Sukhothai. The most common problems found in schools are lack of planning and personnel, lack of knowledge and understanding of operations, building relationships with the community, and lack of clear public relations. 2) Results of comparing the conditions of management of relationships between schools and communities. of the district secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai categorized according to experience, it was found that there was no difference. 3) The guidelines to develop relationships between schools and communities of Secondary District Schools under the Secondary Educational Service Area Office Sukhothai is administrators must clearly set policies for building relationships with the communities. The personnel in educational institutions should understand and realize the importance of building relationships with the communities. The school curriculum has been created in line with the learning resources of community wisdom and schools should use the Professional Learning Community (PLC) process to analyze and reflect on the results of school and communities collaboration, Organize meetings of schools, foundations, associations, other agencies, and communities in order to have a common understanding and operate effectively.

Keywords: Educational Administration; Relationship Building between School and communities; District Secondary Schools

1. บทนำ

กระบวนการในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการปรับตัวได้เท่าทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายในการระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ซึ่งชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการเข้ามามีบทบาทและตัดสินใจร่วมกัน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตราที่ 29 ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ ทั้งนี้จะต้องดำเนินการอย่างเข้าใจง่ายเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและศักยภาพของชุมชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ของชุมชนออกเป็น 6 ด้าน อันได้แก่ งานให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานประชาสัมพันธ์

สำนักงานเขตพื้นการศึกษาที่มัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีโรงเรียนมัธยมในสังกัดทั้งสิ้น 27 โรงเรียน มีโรงเรียนมัธยมประจำตำบล 17 โรงเรียน โดยทุกโรงเรียนได้มีการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ชุมชน ตามนโยบายที่ 4 เรื่อง การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ จัดหาทุนและแหล่งทุนทางการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน และนโยบายที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมให้สถานศึกษาระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์หน่วยงานให้เกิดความร่วมมือ และสร้าง เครือข่าย/ความเป็นภาคีเครือข่ายกับองค์กรทั้งภายในและภายนอก จากนโยบายดังกล่าว โรงเรียนจึงถือว่าเป็นสถาบันที่เกิดขึ้นตามความต้องการของชุมชนจึงต้องการมีสร้างความสัมพันธ์และมีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกับชุมชน เมื่อชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนก็ควรเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้นำในการพัฒนาความเปลี่ยนแปลงให้บรรลุเป้าหมาย

จากการศึกษาข้อมูลโรงเรียนมัธยมประจำตำบล 17 โรงเรียน ภายใต้การดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษาสุโขทัย โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมประจำตำบล พบว่า ข้อเสียเปรียบของโรงเรียนมัธยมประจำตำบลกับโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอและโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดคือ สภาพการดำเนินงานที่ไม่ราบรื่น ส่งผลให้การดำเนินงานความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชนไม่พัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งไม่ตรงตามความมุ่งหมายของสำนักงานเขตพื้นการศึกษาที่มัธยมศึกษาสุโขทัย ที่ต้องการจะสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของทั้งฝ่ายโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบกฎเกณฑ์และบทบาทหน้าที่ใหม่ ดังนั้นทั้งสองฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันและป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่จะตามมาสำหรับขั้นตอนนี้ควรจัดให้มีระบบที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน (ชูชาติ พ่วงสมจิตร์, 2560:13)

ผู้วิจัยในฐานะของบุคลากรทางการศึกษาที่เห็นถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล ได้ศึกษาพบว่า นักวิชาการหลายท่านได้อ้างถึงกระบวนการบริหารแบบ POLC ว่าเป็นอีกกระบวนการที่จะทำให้การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้นบรรลุนโยบายของ

สำนักงานเขตพื้นการศึกษาที่มัธยมศึกษาสุโขทัย โดยกำหนดการทำหน้าที่ 4 ประการ คือ การวางแผน (P : Plan) การจัดการองค์กร (O : Organizing) การนำ (L : Leading) และการควบคุม (C : Controlling) ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการดังกล่าว สามารถนำมาประยุกต์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำตำบลกับชุมชน เนื่องจากการสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจในการ อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี้ยังนำไปสู่การนำข้อมูลจากผลการวิจัยมากำหนดยุทธศาสตร์ในการวางแผนสร้างความสัมพันธ์รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พัฒนาความใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้โรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนมีความเข้าใจที่ตรงกัน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมืออย่างถูกต้องตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชนให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

2.3 เพื่อหาแนวทางการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ค่าความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 176 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครูผู้สอน จำนวน 159 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Multiple choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย งานให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานเสริมสร้างความสัมพันธ์

และหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานประชาสัมพันธ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบมาตราวัดของ ลิเคิร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วย งานให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ งานประชาสัมพันธ์ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Multiple choice)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษารวบรวมส่งข้อมูลแบบสอบถามส่งที่ โรงเรียนท่าชัยวิทยา จังหวัดสุโขทัยและบางส่วนผู้วิจัยขอรับ แบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3.3 แบบสอบถามที่ส่งไปยังบุคลากรในของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล จำนวน 176 ฉบับ ได้รับคืนมาจริง 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์

3.3.4 นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยค้นคว้าได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวม เพื่อวิเคราะห์ ข้อมูลจากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

3.4.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตาราง

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายด้านและรายรวม โดยกำหนดการแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3.4.3 วิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตาราง

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 17 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปหรือมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คนประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน นักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีผลงาน/งานวิจัยที่เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพหรือมี

ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 2 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูลในเรื่อง ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์การหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะทำการศึกษา

3.3 การดำเนินการสัมภาษณ์

3.3.1 ผู้สัมภาษณ์แนะนำตนเองและทีมงาน ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและการบันทึกการสนทนา

3.3.2 ผู้สัมภาษณ์นำแนวทางการพัฒนาการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยกำหนดประเด็นหัวข้อคำถาม 6 ด้านได้แก่ งานให้บริการชุมชน งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน งานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ และงานประชาสัมพันธ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 นำข้อมูลที่จดบันทึกเป็นแผนที่ความคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ ถอดออกมาเป็นบทประเด็นแต่ละหัวข้อ จัดระเบียบข้อมูลในแผนที่ความคิดตามประเด็นหัวข้อแนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังเคราะห์ข้อมูลเป็นด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้านการให้บริการแก่ชุมชนด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชนด้านการใช้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความหมายจากข้อมูล 6 วิเคราะห์เนื้อหา ความถี่ และจัดลำดับความสำคัญ แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับเขตพื้นที่บริการที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมประจำตำบลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 176 คน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(n)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	17	9.70
ครูผู้สอน	159	90.30
รวม	176	100
2. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	95	54.00
มากกว่า 5 ปี	81	46.00
รวม	176	100

จากตาราง 4.1 พบว่า จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าส่วนใหญ่เป็น ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 90.30 สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.70 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เป็น ประสบการณ์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.00 มีประสบการณ์มากกว่า 5 คิดเป็นร้อยละ 46.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

การวิเคราะห์ สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ลำดับ	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.61	0.36	มากที่สุด
2	งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	4.54	0.28	มากที่สุด
3	งานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ	4.51	0.37	มากที่สุด
4	งานประชาสัมพันธ์	4.51	0.28	มากที่สุด
5	งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน	4.45	0.51	มาก
6	งานให้บริการชุมชน	4.44	0.47	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.50	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 พบว่าสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยรวมและรายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.50 ,S.D.= 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับสูงสุดคือ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\overline{X}$ = 4.61 ,S.D.= 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด คือ งานให้บริการชุมชน ($\overline{X}$ = 4.44 ,S.D.= 0.47)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ผลจากการศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ด้านงานให้บริการชุมชน

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
	ไม่มีปัญหา	111	63.79
1	งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการให้บริการแก่ชุมชนไม่เพียงพอ	24	13.79
2	หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	20	11.49
3	ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีนโยบายในการให้บริการชุมชน	14	8.05
4	อาคาร สถานที่ของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการแก่ชุมชน	13	7.47
5	โรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเป็นศูนย์การศึกษาและแหล่งวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน	13	7.47
6	ชุมชนและโรงเรียนไม่มีการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน	12	6.90
7	โรงเรียนไม่มีการรายงานผลการดำเนินงานด้านการบริการชุมชน	12	6.90
8	วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอในการบริการแก่ชุมชน	12	6.90
9	ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนมีผลทำให้การบริการชุมชนไม่สะดวกและล้าช้า	7	4.02

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ด้านงานให้บริการชุมชน พบว่า ปัญหา 3 อันดับแรก คือ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการให้บริการแก่ชุมชนไม่เพียงพอ คิดเป็น 13.79 รองลงมาคือ หลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน คิดเป็น 11.49 และ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีนโยบายในการให้บริการชุมชน คิดเป็น 8.05 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามประสบการณ์

ข้อที่	สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี (n = 95)		มากกว่า 5 ปี (n = 81)		t-test	Sig
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.	งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.51	0.36	4.73	0.32	-4.27	0.59
2.	งานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	4.47	0.29	4.62	0.26	-3.70	0.59
3.	งานประชาสัมพันธ์	4.45	0.30	4.59	0.24	-3.58	0.15
4.	งานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ	4.43	0.37	4.61	0.36	-3.21	0.54
5.	งานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน	4.35	0.54	4.58	0.44	-3.00	0.18
6.	งานให้บริการชุมชน	4.33	0.48	4.58	0.42	-3.73	0.50

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 แนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ผลการหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาแนวทางโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน สรุปผลดังรายละเอียดดังนี้

5.1 ด้านงานให้บริการชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้บริการ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยมีการจัดทำบันทึกและมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนให้บริการยืม-คืนอย่างชัดเจน

5.2 ด้านงานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการให้รายวิชาที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดการเรียนการสอนที่สามารถอำนวยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน

5.3 ด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมกันวางแผนจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น

5.4 ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญบุคคลสำคัญในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนในการขอรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น มีการเชิญผู้อำนวยการโณงพยาบาลประจำตำบลมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้การขอความช่วยเหลือในด้านสาธารณะสุขเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารต้องต้องโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีการชี้แจงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ชี้แจงงบประมาณประจำปีอย่างชัดเจน และรายงานให้คณะกรรมการ

สถานศึกษาทราบ

5.5 ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อที่จะสามารถรวบรวมบุคลากรต่าง ๆ ในชุมชนจัดตั้งชมรมหรือสมาคมที่ทำให้เกิดสวัสดิการที่ดีแก่นักเรียน เช่น การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า

5.6 ด้านงานงานประชาสัมพันธ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งบุคลากรในโรงเรียนดำเนินการเรื่องงานประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน และระบุช่องทางการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านทาง Facebook Fanpage หรือทาง Appication Line

5. อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเสนอการอภิปรายผลเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) สภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะสถานศึกษาต้องมีการดำเนินงานตามนโยบาย ระบบ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ระบุไว้ว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมต่าง ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสภาพการดำเนินงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนถือเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งของโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในชนบท ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ชูแสง (2557) การดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนดับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านงานให้บริการชุมชน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการให้บริการแก่ชุมชนไม่เพียงพอ ด้านงานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนและชุมชนไม่มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง สุโขทัย ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนไม่มีการอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ โรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้นักเรียนเดินรณรงค์การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ โรงเรียนไม่ให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม และมูลนิธิ แก่บุคลากรในโรงเรียน และด้านงานประชาสัมพันธ์ งบประมาณในการทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารของโรงเรียนไม่เพียงพอ

3) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัยจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกัน มีการการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ในด้านงานให้บริการชุมชน ด้านงานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ ด้านงานประชาสัมพันธ์ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้

ดำเนินการตามนโยบายและดำเนินการตามระบบของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ใช้เป็นเป้าหมายในการจัดบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันเป็นหลักสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ จริยพร แตงขุด (2564) แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7 พบว่า การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และข้าราชการครู ของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกคนจะต้องรู้บทบาทหน้าที่และบริบท

4) แนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 คน พบว่า ด้านงานให้บริการชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้บริการอาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยมีการจัดทำบันทึกและมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนให้บริการยืม-คืน อย่างชัดเจน ด้านงานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการดำเนินการให้รายวิชาที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดการเรียนการสอนที่สามารถอำนวยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน ด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ ควรมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมกันวางแผนจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารต้องเชิญบุคคลสำคัญในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนในการขอรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น มีการเชิญผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำตำบลมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้การขอความช่วยเหลือในด้านสาธารณะสุขเป็นไปอย่างราบรื่น ผู้บริหารต้องต้องโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีการชี้แจงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ชี้แจงงบประมาณประจำปีอย่างชัดเจน และรายงานให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนเพื่อที่จะสามารถรวบรวมบุคลากรต่าง ๆ ในชุมชนจัดตั้งชมรมหรือสมาคมที่ทำให้เกิดสวัสดิการที่ดีแก่นักเรียน เช่น การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า ด้านงานงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดตั้งบุคลากรในโรงเรียนดำเนินการเรื่องงานประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน และระบุช่องทางการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน

6. องค์ความรู้ใหม่

1) ด้านงานให้บริการชุมชน ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้บริการ อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยมีการจัดทำบันทึกและมีเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนให้บริการยืม-คืน อย่างชัดเจน แต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบเรื่องการยืม-คือ อุปกรณ์และหารกำหนดวันยืม-คืน ให้ชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา มีการมีการรวบรวมสาราณุกรมอุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่สามารถให้ยืมได้ และบอกจำนวนที่ชัดเจน จัดระบบสารสนเทศการยืม-คืน อุปกรณ์ช่องทางออนไลน์

2) ด้านงานรับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการดำเนินการให้รายวิชาที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดการเรียนการสอนที่สามารถอำนวยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน อีกทั้งยังต้องมีกลยุทธ์ในการเชิญผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนและในการส่งเสริมกิจกรรม เชิญปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการจัดตั้งวิชาที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้กับชุมชนเพื่อที่จะนำนักเรียนไปเรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญหาท้องถิ่นในชุมชน รวมถึงกลยุทธ์ในการหาทรัพยากรเข้ามาช่วยเหลือและรักษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

3) ด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์และหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมกันวางแผนจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น รวมถึงมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น

4) ด้านงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารควรเชิญบุคคลสำคัญในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนในการขอรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น มีการเชิญผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำตำบลมาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อให้การขอความช่วยเหลือในด้านสาธารณะสุขเป็นไปอย่างราบรื่นและต้องโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ มีการชี้แจงบัญชีรายรับ-รายจ่าย ชี้แจงงบประมาณประจำปีอย่างชัดเจน

5) ด้านงานจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน เพื่อที่จะสามารถรวบรวมบุคลากรต่าง ๆ ในชุมชนจัดตั้งชมรมหรือสมาคมที่ทำให้เกิดสวัสดิการที่ดีแก่นักเรียน เช่น การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า มีการสร้างช่องทางติดต่อออนไลน์ของกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ เพื่อให้เกิดการรับทราบโดยทั่วกันและมีการประสานงานกันอย่างต่อเนื่อง

6) ด้านงานงานประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งบุคลากรในโรงเรียนดำเนินการเรื่องงานประชาสัมพันธ์อย่างชัดเจน และระบุช่องทางการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างชัดเจน เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านทาง Facebook Fanpage หรือทาง Appication Line ต้องเข้าร่วมการประชุมกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อรายงานข่าวสารของทางโรงเรียนให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้รับทราบ อย่างสม่ำเสมอ

7. ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาเชิงนโยบาย (Policy) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรมีการจัดการประชุมผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียนร่วมกับประธานคณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องและดำเนินงานร่วมกับโรงเรียน เชิญผู้นำเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมให้มีความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนอย่างชัดเจนเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หน่วยงานอื่น ๆ เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับโรงเรียน

2) ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาองค์กร (Organization) โรงเรียนควรมีการวางแผนความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างชัดเจนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีนโยบายประสานงานต่าง ๆ ที่ช่วยยทำให้การดำเนินงานของทั้ง 2 ฝ่ายเป็นไปอย่างราบรื่น มีการจัดตั้งบุคลากรขึ้นมาเพื่อดูแลอย่างชัดเจน ควรสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

3) ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาบุคลากร (Personal) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยการวางกลยุทธ์และความเหมาะสม มีการแต่งตั้งผู้ดูแลรับผิดชอบและดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมคณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หน่วยงานอื่น ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีกลยุทธ์ในการหางบประมาณมาเพื่อช่วยทำนุบำรุงแหล่งเรียนรู้ร่วมกับชุมชน มีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในด้านการสร้างความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ จัดการประชุมปรือประชาสัมพันธ์ให้กลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ ได้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน ระบุความต้องการในการหาสวัสดิการเพื่อส่งเสริมการศึกษาให้การนักเรียนอย่างชัดเจน

8. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

วาสนา ชูแสง. (2557). การดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยสาส์น จำกัด.

จริยพร แตงขุด. (2564) แนวทางการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม หลักสังคหวัตถุ 4 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่าย 7. *ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. *Veridian E- Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทยสาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ*. 10(2), 1342-1354.

ภาษาอังกฤษ

Krejcie, R.V., & Morghan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 608.

Chuesang W. (2014). The Operation of Building Relationships between Schools and Communities of Schools under the Office of Rat Burana District, Bangkok. *Master of Education Thesis in Educational Administration.* Graduate School: Thonburi Rajabhat University.

Puangsomjit C. (2017). Building Relationships between Schools and Communities. Department of Educational Administration, Sukhothai Thammathirat Open University. *Veridian E-Journal, Silpakorn University.* 10(2), 1342-1354.

Srisat B. (2017). *Preliminary Research, New Edition*. 10th ed. Bangkok: Suwiriyasan Company Limited.

Taengkhud C. (2021). Guidelines for School-Community Relations Management According to the 4 Social Objects of Special Education Center, Network 7. *Master of Education Degree in Buddhist Educational Administration*. Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.